

– заходи, спрямовані на запобігання дітонародження в середовищі такої групи;

– насильницька передача дітей з однієї групи в іншу. [5]

Таким чином поява терміну «геноцид» була спричинена двома найважливішими факторами. По-перше, це були суспільно-історичні умови, які сформувалися на той час у світі, зокрема це ситуація в Європі, де діяльність нацистів призвела до одного з наймасштабніших лих в історії людства. По-друге, це була як особиста, так і наукова зацікавленість юриста Рафала Лемкіна у тому, щоб було визнано існування такого злочину у міжнародній науковій думці та у міжнародному праві. У результаті всього лише за чотири роки після того, як Рафал Лемкін вперше запропонував термін «геноцид», він знайшов своє визначення та закріплення у міжнародному договорі.

Список використаних джерел

1. Сендс Ф. Східно-західна вулиця. Повернення до Львова. Львів: Видавництво Старого Лева, 2017. 646 с.
2. Mennecke M. The Crime of Genocide and International Law. *Genocide Studies and Prevention: An International Journal*. 2009. № 4. P. 146–161.
3. Schabas William A. Origins of the Genocide Convention: From Nuremberg to Paris. *Case Western Reserve Journal of International Law*. 2008. Vol. 40, № 1. P. 35–55.
4. Дадуані Т.Г. Сравнительный анализ положений резолюции ГА ООН 96 (I) и Конвенции о предупреждении преступления геноцида и наказании за него. *Вестник РУДН, серия Юридические науки*. 2011. № 4. С. 140–147
5. Конвенція про запобігання злочину геноциду та покарання за нього. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_155 (дата звернення 18.09.2019).

*Созанська Т.І.
студентка юридичного факультету
Тернопільського національного
економічного університету
Науковий керівник: к.ю.н., доцент,
доцент кафедри конституційного,
адміністративного та фінансового права ТНЕУ
Ментух Н.Ф.*

ПОНЯТТЯ ТА ОСОБЛИВОСТІ АЛЬТЕРНАТИВНИХ СПОСОБІВ ВИРІШЕННЯ СПОРІВ

У 2016 році в Україні була проведена чергова реформа в частині правосуддя. Відповідні статті Конституції України, а також Закону України «Про судоустрій і статус суддів» зазнали істотних змін. Зокрема, вперше на рівні Конституції України у частині 3 ст. 124 закріплено положення, що «законом може бути визначений обов'язковий досудовий порядок урегулювання спору» [4].

Незважаючи на те, що термін «альтернативне вирішення спорів» (далі – АВС) став застосовуватися досить давно, в даний час, як в закордонній, так і у українській юридичній літературі відсутній єдиний підхід в його розумінні. Можна виділити три основні позиції в тлумаченні даного поняття [5, с. 46].

Згідно з першою позицією до АВС відносяться лише переговори за участю нейтральної особи, незалежної від сторін, які носять консенсусний характер, тобто ведуть до досягнення угоди [2, с. 3–4].

Наступна позиція полягає в тому, що в дане поняття включають такі механізми врегулювання спору, які можуть застосовуватися кожен окремо або в різних комбінаціях (наприклад, переговори–посередництво, посередництво–арбітраж). Альтернатива в такому випадку означає вибір можливих варіантів серед несудових засобів, а не вибір між цими засобами і судовим розглядом [3, с. 4].

Відповідно до третього підходу, система АВС включає в себе всі несудові форми вирішення правових конфліктів. Юридичний словник Г. Блека характеризує даний термін як інші, ніж судовий розгляд, засоби врегулювання суперечок, тобто арбітраж, посередництво, міні–суд та ін. [1, с. 78]. Подібної точки зору дотримуються багато українських дослідників даної проблематики.

М.А. Романенко під альтернативними формами вирішення правових конфліктів розуміє прийоми і способи вирішення спорів поза системою державного правосуддя. Однак поєднання «Поза системою державного правосуддя», уточнює М. А. Романенко, не означає, що альтернативні форми діють поза законом, сам термін «система альтернативних форм вирішення конфліктів» передбачає існування цілого комплексу механізмів вирішення суперечностей [7].

М.А. Рожкова пропонує дещо видозмінити саме поняття «альтернативне вирішення спорів» і пропонує використовувати інший термін – «позадержавне вирішення спорів і врегулювання конфліктів». Вона зазначає, що поняття «альтернативне вирішення спорів» не охоплює всі процедури, пов'язані з врегулюванням суперечок, наприклад посередництво, а також бере до уваги ту обставину, що далеко не у всіх випадках процедури, що передбачають врегулювання спору, являють собою альтернативу державному правосуддю і можуть «бути сусідами» з державним судовим розглядом [6].

Незважаючи на наявні серед вчених юристів розбіжності у визначенні відповідного понятійного апарату, практично кожен з них вказує на необхідність популяризації та поширення альтернативних способів вирішення спорів, так як вони ефективні, мають суттєві переваги, є більш цивілізованими формами вирішення спорів, ніж судові.

До таких переваг можна віднести:

1) простота процедур, відсутність жорстких процесуальних і доказових правил;

2) менш тривалі терміни вирішення і врегулювання суперечок. Альтернативні процедури врегулювання суперечок займають від одного дня до декількох місяців, але не роки як це іноді трапляється в судовій системі, якщо справа проходить через усі інстанції;

3) можливість вибору «свого судді», за допомогою якого будуть вирішуватися розбіжності. Ця можливість забезпечується різноманітними регіональними, громадськими і приватними центрами з альтернативного врегулювання спорів, мають списки таких осіб з описом біографії, кваліфікації, спеціалізації та досвіду попередньої діяльності;

4) конфіденційність вирішення спорів, яка проявляється як у проведенні закритих засідань, тобто в негласності самої процедури, так і в збереженні в

таємниці інформації, отриманої в ході альтернативних слухань. Сторонні особи допускаються тільки за згодою сторін. Процедура АВС не передбачає ведення протоколу;

5) як правило, практично будь-яка альтернативна процедура (за винятком арбітражу) закінчується досягненням взаємовигідної угоди. Навіть якщо сторони не змогли прийти до компромісу, вони нічим не ризикують. У будь-якому випадку жодна зі сторін не програє на відміну від судового розгляду, де рішення завжди виносяться на користь однієї з них;

6) використання альтернативних засобів дозволяє зберегти відносини і продовжувати ділове співробітництво. Завдяки своєму консенсуальному характеру, АВС фокусується не на протиставленні прав сторін, не на з'ясуванні того, хто правий і хто винен, а на пошуках загальних взаємних інтересів;

7) універсальність альтернативних форм вирішення спорів. Перш за все в рамках АВС можна розглядати суперечки, що впливають з господарсько-правових відносин і виникають між їх учасниками..

Незважаючи на всі перераховані вище переваги і позитивні риси альтернативного вирішення спорів існують обставини, що обмежують їх застосування.

До них можна віднести наступні:

1) альтернативні форми не підходять для спорів, що містять складні правові питання. АВС більш застосовно в питаннях встановлення фактів, але не права;

2) у спорах з множинністю сторін альтернативні засоби можуть виявитися неефективними, в силу їх консенсуальної природи, так як важко домогтися угоди між двома сторонами і майже неможливо, якщо їх буде більше;

3) для застосування альтернативних засобів необхідно наявність бажання сторін співпрацювати. Тому в разі відсутності бажання контактувати один з одним АВС неможливо, а отже неможливо домогтися вирішення спору і захисту своїх прав і інтересів;

4) зацікавленість учасників спору в можливості збереження права апеляції судового рішення або в залученні суспільної уваги до тієї чи іншої проблеми, або, нарешті, в необхідності затягування вирішення спору, коли однією зі сторін вигідна відстрочка в його вирішенні.

5) наявність серйозного дисбалансу влади або одна зі сторін конфлікту не має можливості захистити свої інтереси.

Слід зазначити, що зазначені недоліки не є невід'ємно притаманними системі АВС, а пов'язані або з нерозумінням альтернативних процедур, або з їх неправильним розумінням. Недоліки зводяться до мінімуму, а переваги ефективні там, де альтернативні процедури оптимально відповідають спірній ситуації і конкретним обставинам справи.

Таким чином, категорію «альтернативне вирішення спорів» варто визначити як узгоджений вибір і застосування, виходячи з конкретної ситуації, певного способу або спільне моделювання власного найбільш ефективного недержавного (приватного) способу вирішення спору та / або врегулювання правового конфлікту, що не заборонено законом, з метою досягнення необхідного правового результату.

Список використаних джерел

1. Black's Law Dictionary. West Publishing Co. 1990. P.78.
2. Hunter M., Paulsson J. et al. The Freshfields Guide to Arbitration and ADR. Kluwer Law and Taxation Publishers. 1993. P. 1, 6, 7, 63– 64; Rothman J. A Lawyer's Practical Guide to Mediation. 1995. P. 3-4.
3. Mackie K. A Handbook of Dispute Resolution: ADR in Action. Routledge and Sweet and Maxwell. London; New York. 1991. P.4.
4. Конституція України. Відомості Верховної Ради України (ВВР). 1996. № 30. Ст. 141. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#n4761>.
5. Носирева Є. А. Альтернативне вирішення спорів в США. Київ: ТОВ «Видавничий дім «Містечко». 2015. 320 с.
6. Рожкова М.А. Засоби і способи правового захисту сторін комерційного спору. Київ, 2016. С. 12.
7. Романенко М.А. Концепція розвитку альтернативних форм вирішення правових конфліктів. Питання термінології. *Право і сучасність. Науково-практичний збірник статей*. 2016. С. 201.

Софіян Н.О.

*студентка юридичного факультету
Тернопільського національного
економічного університету;*

*Науковий керівник: к.ю.н., доцент кафедри
цивільного права і процесу ТНЕУ
Бутрин-Бока Н.С.*

ЩОДО ДОГОВОРУ КУПІВЛІ-ПРОДАЖ У ЦИВІЛЬНОМУ ПРАВІ УКРАЇНИ

Безумовно, договір купівлі-продаж є одним з найпоширеніших у сфері цивільного права на сьогоднішній день. Він може укладатися між громадянами, між організаціями, а також між організаціями і громадянами, що свідчить про його універсальність та гнучкість. Як трактує національне законодавство, за договором купівлі-продажу одна сторона (продавець) передає або зобов'язується передати майно (товар) у власність другій стороні (покупцеві), а покупець приймає або зобов'язується прийняти майно (товар) і сплатити за нього певну грошову суму (ч.1 ст.655 ЦКУ) .

Цілком виправдано погодитись із думкою, що договір купівлі-продажу є родоначальником практично усієї загальної частини зобов'язального права [2, с.19]. Договір купівлі-продажу слід розрізняти дещо ширше, визначаючи його як окремий тип договору. Так, М.І. Брагінський і В.В. Вітрянський висловлюють позицію, що договір купівлі-продажу відноситься до типу договорів, що врегульовують зобов'язання щодо передачі майна [3, с.10]. І ми підтримуємо їх думку. Оскільки, за договором купівлі-продажу одна сторона (продавець) зобов'язується передати річ (товар) у власність другій стороні (покупцю), а покупець зобов'язується прийняти цей товар і сплатити за нього певну грошову суму (ціну) [4, с.15].

У своїх наукових працях В.В. Луць аргументує свою думку, що продавець зобов'язується передати покупцю не виключно майно, а майно (товар) [5, с. 82]. В свою чергу, І.М. Кучеренко використовує у визначенні тріаду відносин